

СВІТОВА ЕКОНОМІКА ТА МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

УДК 338.242

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2020-1.1>

Баранов В.В.

кандидат економічних наук, доцент,
Львівська академія
Національного авіаційного університету

**ДОСВІД РОЗБУДОВИ ІННОВАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ:
ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ**

У статті проаналізовано технологічний розвиток та поетапну розбудову інноваційного середовища Республіки Корея, а також розглянуто сучасний стан розвитку держави через призму інноваційних перетворень. Наведено передумови становлення національної економіки як базису для формування однієї з найбільш ефективних інноваційних країн світу. Виявлено особливості механізму інноваційного розвитку великих підприємств (чеболів) та обґрунтовано доцільність державної підтримки інноваційної діяльності. Проаналізовано розвиток корейської економіки в динаміці та наведено досвід подолання кризових ситуацій, що виникали протягом історії цієї держави. Оцінено позитивні наслідки реалізації інноваційної політики уряду країни та виявлено детермінанти успіху. На основі аналізу дослідженого матеріалу встановлено, що причиною стрімкого розвитку Південної Кореї була вдала промислова та економічна політика, спрямована на розбудову інноваційного середовища в країні та запровадження системи трансферу технологій.

Ключові слова: інновації, трансфер технологій, Південна Корея, підприємство, економіка, інвестиції, чеболи.

**ОПЫТ РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННОЙ СРЕДЫ ЮЖНОЙ КОРЕИ:
ЭКОНОМИЧЕСКИЙ АСПЕКТ**

Баранов В.В.

В статье проанализированы технологическое развитие и поэтапное развитие инновационной среды Республики Корея, а также рассмотрено современное состояние развития государства через призму инновационных преобразований. Приведены предпосылки становления национальной экономики как базиса для формирования одной из наиболее эффективных инновационных стран мира. Выявлены особенности механизма инновационного развития крупных предприятий (чеболов) и обоснована целесообразность государственной поддержки инновационной деятельности. Проанализировано развитие корейской экономики в динамике и приведен опыт преодоления кризисных ситуаций, которые возникали на протяжении истории этого государства. Оценены положительные последствия реализации инновационной политики правительства страны, выявлены детерминанты успеха. На основе анализа исследованного материала установлено, что причиной стремительного развития Южной Кореи была удачная промышленная и экономическая политика, направленная на развитие инновационной среды в стране и внедрение системы трансфера технологий.

Ключевые слова: инновации, трансфер технологий, Южная Корея, предприятие, экономика, инвестиции, чеболы.

**DEVELOPING SOUTH KOREA'S INNOVATION ENVIRONMENT:
AN ECONOMIC ASPECT**

Baranov Vitalii

The review article analyzes the technological development and gradual development of the innovation environment of the Republic of Korea, as well as examines the current state of development of the state through the lens of innovative transformations. The actual problem of introduction into practice of firms and industries of high-tech innovations on the example of studying of the South Korean experience of innovations introduction in which the scientific potential of educational institutions is combined with the large production capacities of industrial enterprises is investigated. The prerequisites for the development of the national economy under the conditions of global technological transformations as a basis for the formation of one of the most effective innovative countries in the world are given. The peculiarities of the mechanism of innovative development of large enterprises (cheboli) are revealed and the expediency of state support of innovative activity is substantiated. The development of the Korean economy in dynamics is analyzed and the international experience of crisis management that has arisen during the history of this country is presented. The positive effects of the implementation of the innovative policy of the government of the country were evaluated and the determinants of success were identified. Based on the analysis of the studied material, it was found that the reason for the rapid development of South Korea was a success-

ful industrial and economic policy aimed at building an innovative environment in the country, introducing a technology transfer system and developing the market for technology and high-tech production. It is proved that the basis of the economic success of the Republic of Korea is that the profits generated from the introduction of innovations attracted from the outside were directed primarily to the development of science, education and innovative industries. This enabled the country to create its own profitable technological, industrial and economic innovations. Despite the major problems of innovative development of the Ukrainian economy, namely: a small percentage of innovations, lack of necessary financing, a small share of high-tech exports in total industrial output, South Korea's experience is seen as an example of strategic success in creating an effective innovation system.

Keywords: innovation, technology transfer, South Korea, enterprise, economy, investment, chaeboli.

Постановка проблеми. За останні півстоліття Республіка Південна Корея досягла економічних перетворень, які багато хто б уважав неможливими. Всього за 50 років вона пройшла шлях від злиденної, розореної війною країни до високотехнологічної економіки світового класу, повноправного члена ОЕСР (Організації економічного співробітництва і розвитку, OECD), відомою своєю споживчою електронікою (смартфони або телевізори з плоским екраном) і виробництвом таких товарів, як автомобілі, судна, нафтові і газові платформи. Згідно з доповіддю WIPO (World Intellectual Property Indicators report), яка щорічно публікується Всесвітнім банком, входить у першу п'ятірку країн із розвитку інновацій уже кілька років. У списку найбільш інноваційних економік світу, опублікованому в 2016 р., складеним аналітиками Bloomberg, Республіка Корея зайняла перше місце, набравши 91 бал зі 100 можливих.

Її громадяни є одними з найактивніших користувачів Інтернету в світі (84% населення в 2019 р.), у країні розвинений високошвидкісний Інтернет, а південнокорейська молодь очолює список країн за результатами тесту PISA ОЕСР у сфері творчого підходу до вирішення проблем. Країна також є однією з найбільш сприятливих для відкриття бізнесу. За даними Світового банку, для реєстрації та відкриття бізнесу необхідно лише п'ять днів (середній показник по ОЕСР – 10 днів).

Корея змогла досягти економічного дива менше ніж за півстоліття. Для продовження цього успіху потрібно не що інше, як економічне перетворення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвитку південнокорейської економіки було приділено достатньо уваги вітчизняними науковцями, однак питання розбудови інноваційного середовища у цій країні потребують подальшого висвітлення. Дослідженням історичних і економічних передумов розвитку Південної Кореї присвячено праці таких учених, як Сін Хьон Хвак [1], В.Д. Андріанов [2], Т. Глазкова [3], В.Д. Іргебаєв [4], В.І. Осипов [4].

Питання щодо вибору шляхів стратегічного розвитку країн на інноваційній основі, визначення алгоритмів, методів, механізмів стратегічного управління постійно перебувають у центрі уваги зарубіжних та вітчизняних науковців: Є. Масленнікова [5], К. Пердерий [6], Т. Погорелова [7], В. Ткаченко [8] та ін.

Однак в умовах сьогодення інновації, які безперервно розвиваються, охоплюють усю систему світогосподарських зв'язків, вони вже стали основним чинником розвитку економічних систем у всьому світі. Тому, високо оцінюючи внесок названих вище вчених і отримані ними результати дослідження, слід констатувати, що зазначені процеси потребують подальшого аналізу.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження основних чинників інноваційно-економічного зростання Корейської Республіки починаючи із середини минулого століття.

З урахуванням напрацювань вітчизняних та зарубіжних економістів, здійснених у галузі теорії та методології інноваційного розвитку, необхідно зазначити, що залишаються невирішеними деякі питання, зокрема формування стратегії розвитку інноваційного середовища та застосування обов'язкової державної підтримки інноваційних форм, що й зумовлює актуальність теми дослідження.

Зважаючи на зміст мети статті, нами було сформульовано основні завдання дослідження: визначити ключові аспекти розвитку промисловості Південної Кореї та окреслити причини їх появи; провести дослідження досвіду промислової політики Південної Кореї та виявити можливості його адаптації до умов України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Досвід РК передусім цікавий тим, що в країні за 60 років була створена стабільно зростаюча, швидко реагуюча на глобальні виклики економічна модель, здатна розвивати інновації за відсутності достатньої сировинної бази. За останні десятиліття Республіка Корея продемонструвала високі і стабільні темпи економічного зростання, що часто перевищували 8% на рік. Цьому сприяло розроблення науково-технічної політики, спрямованої на забезпечення інноваційної стійкості й адекватного рівня конкурентоспроможності в умовах динамічно мінливого середовища.

У розвитку промислової і науково-технічної політики Південної Кореї простежується кілька етапів.

Перший етап пов'язаний із початком формування такої політики. Він припадає на 60-ті роки минулого століття, коли був прийнятий перший п'ятирічний план економічного розвитку, введений у дію закон про підтримку науки і техніки, створено Міністерство науки і технологій Кореї. Уряд Пак Чонхи стимулював і підтримував розвиток так званих «чеболів» (chaebols) – великих національних компаній/конгломератів, оскільки контроль над великими бізнес-групами давав змогу державним інститутам регулювати економічні процеси, а також забезпечувати доступ компаніям до фінансових і матеріальних ресурсів. Чеболи стали для держави найважливішим інструментом підтримки та становлення національного бізнесу в Кореї в умовах вузького внутрішнього ринку капіталів, ще нерозвинутого фондового ринку, обмежень для діяльності іноземних інвесторів. У цей період основними цілями промислової і науково-технічної політики було формування бази для індустріалізації країни, розвиток імпортозамінних технологій, розширення експорторієнтованих галузей. Ці цілі були закріплені у другому п'ятирічному плані економічного розвитку країни (1967–1971 рр.).

У цьому плані було визначено шість базових галузей національного господарства, підтримка яких забезпечувалася на законодавчому рівні: машинобудування, суднобудування, електроніка, чорна металургія, кольорова металургія, нафтохімія [9].

До 1971 р. в Кореї вже діяли такі великі компанії, як LG Electronics, Daehan, Samsung і Daewoo. Перед компаніями державою були поставлені цілі перейти від простої збірки до створення вітчизняних підприємств повного циклу виробництва. Важливим завданням стало налагодження власного виробництва основних компонентів, а в подальшому й власного виробництва комп'ютерної техніки.

Другий етап настав у середині 70-х років, коли держава стала надавати вагомий підтримку багатьом капіталомістким галузям, сприяла зміцненню технологічного потенціалу, створенню дослідних інститутів, розвитку системи вищих навчальних закладів та підготовці персоналу в галузі наукових досліджень. У цей період був прийнятий черговий п'ятирічний план, спрямований на розвиток важкої і хімічної промисловості, а суднобудування, автомобілебудування, сталеливарна промисловість, верстатобудування, виробництво устаткування для нафтогазового сектору були визнані стратегічними галузями економіки. У цей же час був створений Національний інвестиційний фонд, покликаний забезпечувати фінансування підприємств стратегічних галузей.

Третій етап припадає на 80-ті роки минулого століття, коли економіка Південної Кореї зіткнулася із серйозними проблемами [10]: спадом виробництва, високим рівнем інфляції, погіршенням платіжного балансу. У цей же період посилювався структурний дисбаланс в обробній промисловості, що зумовило різке зниження конкурентоспроможності в галузі промислового виробництва. Уряд спрямував значні зусилля на подолання диспропорцій, реструктуризацію галузей і дослідницьких інститутів, зміщення пріоритетів у науково-технічній політиці. Акцент був зроблений на проведення фундаментальних досліджень, науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт (НДДКР), на залучення прямих іноземних інвестицій. Паралельно в Республіці Корея була здійснена лібералізація як митного та банківського регулювання, так і відносин у галузі торгівлі та фінансування [10].

До початку 90-х років чеболи стали основою економіки Кореї. Монопольне становище на багатьох ринках давало їм змогу здійснювати масштабні інвестиції в довгострокові проекти, наукові дослідження та інноваційні проекти, що, з іншого боку, значно обмежувало конкурентні можливості малого та середнього бізнесу. Державою були зроблені кроки, з одного боку, щодо посилення контролю над діяльністю великих фінансово-промислових конгломератів і зниження контролю над діяльністю фінансових інститутів і кредитних організацій – з іншого. Низку державних банків було приватизовано з наданням автономії у сфері бюджетування, менеджменту і управління персоналом, але зі збереженням за державою права призначення виконавчих директорів і топ-менеджерів. У цей же період за ініціативою уряду створюється Корейський дослідний інститут біологічних наук та біотехнологій, який згодом перетворився на один із провідних центрів вивчення біоматеріалів, розвитку фармацевтики, впровадження біоінформаційних технологій [11, с. 224]. Важливо під-

креслити, що на цьому етапі було закладено фундамент розвитку нафтової промисловості, автомобілебудування та суднобудування в м. Ульсані [12].

Четвертий етап припадає на 90-ті роки ХХ ст. Його особливостями стають формування поглиблених ринкових відносин, рух на шляху до глобалізації та реалізації багатостороннього торгового режиму. У 1993 р. урядом було здійснено низку кроків із реформування економіки: проголошений курс на дерегулювання економічних процесів, упровадження ринкових принципів у всіх сферах життя, на зміну стратегічних цілей глобалізаційних перетворень.

Із метою дерегуляції, децентралізації і дебіюрократизації була проведена реструктуризація низки міністерств та агентств. Уряд прийняв план із приватизації близько шістдесяти державних підприємств, щоб підвищити ефективність управління фірмами і знизити ступінь концентрації економічної влади в руках великих корпорацій. Політика лібералізації торкнулася практично всіх секторів економіки, включаючи сектор послуг.

У цей період уряд Південної Кореї поставив завдання зайняти гідне місце в групі технологічно розвинених держав. Для вирішення цього складного завдання був прийнятий спеціальний закон про наукові і технологічні інновації, а також перший п'ятирічний план науково-технологічних інновацій. Планом передбачалося збільшення державних інвестицій у НДДКР (до 5% від загального обсягу державного бюджету), зростання державних інвестицій у фундаментальні дослідження (до 20% від загального обсягу державного бюджету), підготовка кваліфікованих дослідників (40 осіб на 10 тис населення). У вересні 1999 р. уряд Республіки Корея висунув стратегічну ініціативу «довгострокового прогнозу розвитку науки і техніки до 2025 г.», орієнтованого на досягнення до 2005 р. науково-технологічного рівня дванадцяти провідних країн. Відповідно до цієї ініціативи, Південна Корея повинна стати провідною країною у сфері досліджень і розробок в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні й увійти в десятку провідних держав світу до 2015 р. Було поставлене завдання розвитку науки і технологій у Республіці Корея, що забезпечує її конкурентоспроможність на рівні країн «Великої сімки».

У 90-і роки зазнала змін система фінансування: замість кошторисної стали впроваджувати проектно-орієнтовану систему, що дає змогу розподіляти фонди на контрактній основі. Фінансова криза 1997 р. перетворила чеболи у високотехнологічні корпорації, а також виявила основні слабкі точки південнокорейської економіки, у тому числі в кредитно-фінансовій сфері. Криза також показала необхідність коригування економічної політики держави і роль чеболів у даному процесі. Позитивну роль зіграло прийняття в кінці 90-х років закону, відповідно до якого дослідні інститути були наділені незалежністю в плануванні, організації й управлінні своєю діяльністю. Функціонування дослідних інститутів координується спеціальними дослідними радами з метою підвищення ефективності дослідження, зміцнення взаємодії інститутів, забезпечення трансферу і комерціалізації результатів досліджень. Кілька десятків національних університетів були перетворені на НДІ, які спеціалізуються на фундаментальних дослідженнях. У результаті кількість нау-

кових співробітників у країні збільшилася більше ніж у два рази, з 21 332 у 1990 р. до 51 162 у 1998 р. [12, с. 96].

Уряд Кореї, запозичивши основні принципи регулювання патентної діяльності у США, у 1997 р. створив Національне агентство з інтелектуальної власності (КІПО). Особлива увага приділяється ролі чеболів у розвитку наукомістких галузей промисловості. Так, після прийняття у вересні 1997 р. «Спеціального акта про підтримку венчурного бізнесу» чотири найбільших конгломерати – Samsung, Hyundai, LG і SK – і деякі інші, такі як Kolon, Ssanyong, Hanhwa, Kumho і POSCO, почали брати активну участь у реалізації інноваційної політики держави.

Із 1998 р. в Кореї з'являються венчурні програми фінансування підприємств малого та середнього бізнесу. Прикладом може служити реалізована програма KOSBIR (Korea Small Business Innovation Research), яка давала можливість отримати технологічну страховку і пільговий податковий режим.

Серед інститутів, що знаходяться у віданні Міністерства науки і технологій, провідним є Корейський інститут оцінки та планування в галузі науки і техніки (Korea Institute of Science and Technology Evaluation and Planning – KISTEP), створений у 1999 р.

Специфіка промислової і науково-технічної політики Південної Кореї в 60–90-ті роки полягала в тому, що країна не залучала у великих обсягах прями іноземні інвестиції, але активно використовувала технології інших країн: британських – у суднобудуванні, японських, німецьких і американських – в електроніці, японських та американських – в автомобілебудуванні. Це сприяло стрімкому розвитку даних галузей і забезпечило випуск продукції, конкурентоспроможної на внутрішньому і зовнішньому ринках.

Із приходом до влади президента Кім Те Джуна і відновлення економіки після Азійської фінансової кризи на перше місце в економічній політиці вийшов технологічний та інноваційний розвиток економіки. Урядом на період із 2000 по 2005 р. було визначено сім пріоритетних секторів економіки, розвитку яких приділялася першочергова увага: фундаментальні науки, інформатика, біотехнології, навколишнє середовище, нові види енергії, створення нових матеріалів.

У кінцевому підсумку в Республіці Корея до початку XXI ст. склалася цілісна інноваційна система, що дала змогу виробляти правила ефективного просування своєї продукції на міжнародні ринки. Вона забезпечила корейським товаровиробникам мотивацію формувати власну стратегію виходу на ринок із новим якісним продуктом, розробляти свої специфікації, визначати межі продуктивності, своєчасно виявляти причини можливих невдач і знаходити точки зростання.

Важливим у розвитку інноваційної економіки є прийняття програми Vision 2025, озвученої урядом ще в 1999 р. Суть даної програми полягає в інноваційному та науково-технічному розвитку Республіки Корея до 2025 р. Програма зробила важливий внесок у правову основу розвитку корейської інноваційної економіки. Сама програма досить велика і зачіпає різні сфери наукової, дослідницької діяльності та суспільного життя, також вона розділена на три етапи, кожен з яких сфокусований на певній меті.

На першому етапі до 2005 р. планувалося, мобілізувавши всі можливі ресурси, вивести Республіку Корею

на конкурентоспроможний рівень із країнами – світовими лідерами в галузі науки і технологій. До 2015 р. – стати лідером в Азійсько-Тихоокеанському регіоні в галузі досліджень і розробок.

До 2025 р. було заплановано забезпечити конкурентоспроможність у сфері досліджень і розробок на рівні країн, що входять у велику сімку.

Уже на початку 2000-х років були вжиті заходи з відновлення і зміцнення економіки, які принесли результати. До 2002 р. темпи розвитку повернулися до докризового рівня, а в 2007 р. Корея вже займала 11-е місце у світі за обсягами торгівлі, який становив 728,2 млрд дол. США. Після анонсування програми «Зеленого зростання» в 2009 р. основним завданням уряду стало створення необхідної інфраструктури для розвитку інновацій.

Ідея інноваційних центрів і кластерів не нова для Республіки Корея: з 2004 р. по всій країні почалося перетворення промислових комплексів на інноваційні кластери, які були орієнтовані на створення інновацій у різних сферах промисловості. Реалізація Програми проводиться під егідою Корейської корпорації промислових комплексів (Korea Industrial Complex Corporation – KICOX). KICOX була заснована в 1997 р., а в 2004 р. призначена головним Агентством з розвитку кластерів. Діяльність KICOX почалася у квітні 2005 р. Було вирішено запустити сім пілотних комплексів у семи містах різних провінцій. Усі проекти виявилися успішними, і в 2007 р. були додані ще п'ять. У 2011 р. Національна науково-технічна рада оголосила про створення поліпшеного Плану національної системи НДДКР (Advancement Plan of National R & D System). Метою цього плану було виявлення та надання підтримки тим НДДКР, результати яких можуть бути застосовані в найближчій перспективі. Для цього в 2011 р. Міністерство освіти РК підготувало другий базовий План із формування людського капіталу для науки, техніки і технологій на 2011–2015 рр. [11, с. 98].

На нашу думку, можна виділити п'ятий етап у науково-технічній політиці країни. Нинішньому етапу розвитку корейської економіки іманентні особливі риси. Країна вийшла на перше місце в 2015 р. серед п'ятдесяти держав у сфері згідно з Інноваційним індексом Блумберга (The Bloomberg Innovation Index), залишивши позаду Японію (друге місце), Німеччину (третє місце), США (шосте місце) [12, с. 102]. А в 2014 р. в Глобальному інноваційному індексі (The Global Innovation Index), під час розрахунку якого оцінюються понад 80 чинників, що впливають на інноваційну діяльність і дають змогу оцінити рівень інноваційного розвитку в 143 країнах, Південна Корея посіла шістнадцяте місце.

Важливо підкреслити, що Південна Корея знаходиться на першому місці за рівнем освіти в групі країн із високим рівнем доходу, перевершивши Великобританію, Фінляндію і Німеччину. Країна входить у групу держав, що створили стійку інноваційну екосистему й інноваційну інфраструктуру, в якій інвестиції в людський капітал забезпечують високу ефективність і якість використовуваних інновацій. За якістю інновацій Республіка Корея займає десяте місце у світі [12].

Сучасна економічна політика держави розглядає інноваційну економіку і креативні підприємства як новий двигун зростання корейської економіки. У плані уряду зі створення «креативної економіки» особлива

увага приділяється чеболам, їм відводиться провідна роль у створенні необхідної інфраструктури і фінансування. Кожен із чеболів вибирає певні галузі промисловості і відповідає за розвиток технопарків та регіональних інноваційних кластерів у цих галузях. Корейські чеболи, які міцно закріпилися в першій сотні інноваційних компаній у світових рейтингах, мають не тільки досвід управління інноваційними центрами, а й досвід успішного просування інноваційних технологій на світові ринки. Так, згідно з рейтингом Бостонської консалтингової групи, у 2015 р. компанія «Самсунг груп» увійшла в п'ятірку найбільш інноваційних компаній світу.

Для реалізації цілей уряду було вибрано 10 основних конгломератів, серед яких – Samsung Group, Hyundai Group, SK Holdings, Posco, HanWha, LG Group, KEPCO, Lotte Group, S-Oil. Усі ці компанії входять у топ-200 світових компаній за рівнем прибутку за 2014 р. і володіють необхідними фінансовими, управлінськими та інфраструктурними ресурсами для виконання завдань, поставлених урядом. Компанія-лідер у сфері національних інноваційних технологій – Samsung Group, що займає 13-е місце серед світових компаній за прибутковістю і п'яте місце серед світових компаній з інновацій, є флагманом розвитку інноваційних технологій у сфері телекомунікацій, побутової електроніки, біоінженерії, будівництва. Samsung Group є найбільшою компанією Кореї, її частка в загальному ВВП РК становить до 36%, із них 24% припадає на Samsung Electronics.

Компанії належить низка дослідницьких центрів, лабораторій та фондів. До 2012 р. Samsung Electronics керувала 10 інноваційними центрами по всьому світу, три з яких знаходяться у США, два – в Європі, а решта п'ять розташовуються в розвинених східних країнах: Японії, Китаї та Ізраїлі. У самій Республіці Корея в рамках державної програми зі створення центрів інноваційної економіки Samsung Group уже відкрив два інноваційних центри в містах Тегу і Гумі. У 2013 р. відбулося відкриття нового інноваційного центру в Силіконовій долині та Американського венчурного фонду. Відкриття нового інноваційного центру пов'язане із запуском нової програми Самсунг Start-up Accelerator

(прискорювач запусків нового бізнесу). Також завданням центру є аналіз досвіду роботи Силіконової долини і застосування найкращого досвіду для відкриття власних центрів на території Кореї. Усього в рамках державної програми з розвитку інновацій планувалося створити 17 спеціалізованих центрів, кожен з яких знаходиться у веденні одного з чеболів.

Розглянувши основні положення інноваційної економічної політики Республіки Корея, важливо відзначити позитивний досвід корейського уряду в галузі створення необхідних умов для розвитку інновацій у країні. За останні 20 років у країні було створено необхідну для розвитку інноваційної економіки правову базу, інфраструктуру, систему фінансування й освітню систему. Система підтримки великих і малих підприємств країни вибудована так, що великий і малий бізнес не є конкуруючими, а скоріше бізнес-партнерами, що доповнюють один одного. Це, безсумнівно, створює сприятливі умови для розвитку малого бізнесу в країні, який також вигідний для великих конгломератів.

Висновки з проведеного дослідження. У висновку хотілося б відзначити, що досвід Республіки Корея у сфері розвитку інноваційної економіки може бути дуже корисний для України, особливо в таких галузях, як машинобудування і фармацевтика. Республіка Корея за відносно короткий проміжок часу пройшла шлях від відсталого аграрної країни з високою інфляцією і низьким рівнем життя населення до одного з лідерів інноваційного розвитку. Багато в чому цьому сприяла виважена державна політика економічного розвитку. На кожному її етапі ставилися конкретні завдання, вирішення яких давало змогу послідовно рухатися до намічених цілей. Сьогодні Південна Корея займає лідируючі позиції в суднобудуванні, металургії, виробництві електроніки, автомобілебудуванні. Значна увага приділяється підвищенню науково-технічного потенціалу, вдосконаленню підготовки кваліфікованих кадрів. Досвід Республіки Корея може виявитися дуже затребуваним і з погляду використання ресурсів великих національних компаній, і з погляду фінансування та створення необхідної інфраструктури й структури управління.

Список використаних джерел:

1. Син Хён Хвак. Южная Корея: нелегкий путь к процветанию. *Проблемы Дальнего Востока*. 1990. С. 19–24.
2. Андрианов В.Д. Финансово-экономический кризис в Республике Корея и меры правительства по его преодолению. *Россия и Корея на пороге нового столетия*. Институт Дальнего Востока РАН г. Москва, 1999. С. 5–20.
3. Глазкова Т. Азия не уступит лидерства. *РБК daily*. URL: <https://www.rbcdaily.ru/2010/0415/word/471856>. (дата звернення: 13.10.2019).
4. Иргебаев В.Д., Осипов В.И. У политической карты мира. *Южная Корея*. Москва, 1990. 64 с.
5. Інноваційна економіка : теоретичні та практичні аспекти : [монографія / за ред. д.е.н., доц. Є.І. Масленнікова]. Херсон : Грінв Д.С., 2016. Вип. 1. 854 с.
6. Передерий К. Как построить в Украине экономику инноваций. URL: <https://delo.ua/business/kak-postroit-v-ukraine-ekonomiku-innovacij-295863/> (дата звернення: 29.05.2018).
7. Нагорелова Т.О., Свічкарь А.А. Дослідження інноваційних підходів до формування кадрового потенціалу. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки)*. Збірник наукових праць. 2016. № 47(1219). С. 92–96.
8. Ткаченко В. Секрет інноваційного прориву Південної Кореї: досвід для України. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-abroad/2184059-sekretinnovacijnogo-prorivu-pivdennoi-korei-dosvid-dlauraini.html>. (дата звернення: 13.12.2019).
9. VISION 2025 Korea's Long-Term Plan for Science and Technology Development. URL: <https://www.unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/.../UNPAN008040.pdf> (дата звернення: 16.11.2019).

10. Економічне диво за одне покоління: Південна Корея – приклад для України. URL: <https://news.finance.ua/ua/news/-/400091/ekonomichne-dyvo-za-odne-pokolinnya-pivden-na-koreya-pryklad-dlya-ukrayiny> (дата звернення: 10.11.2019).
11. Стукало Н.В. та ін. «Зелена» економіка: від глобальної концепції до реалій місцевого розвитку : монографія. Дніпро : ДНУ, 2018. 352 с.
12. Колотырина Е.А. Особенности становления инновационной системы Республики Корея. *Вестник Российского университета дружбы народов*. 2015. С. 96–104.

References:

1. Sin Hyon Hvak (1990). Yuzhnaya Koreya: nelegkij put k процветaniyu [South Korea: a difficult path to prosperity]. *Problemy Dalnego Vostoka*. (in Russian)
2. Andrianov V.D. (1999). Finansovo-ekonomicheskij krizis v Respublike Koreya i mery pravitelstva po ego preodoleniyu [The financial and economic crisis in the Republic of Korea and government measures to overcome it]. *Rossiya i Koreya na poroge novogo stoletiya*. Institut Dalnego Vostoka RAN. Moskva. (in Russian)
3. Glazkova T. Aziya ne ustupit liderstva. *RBK daily*. URL: <https://www.rbcdaily.ru/2010/0415/word/471856>. (accessed: 18 November 2019).
4. Irgebaev V.D., Osipov V.I. (1990). U politicheskoy karty mira [The political map of the world]. *Yuzhnaya Koreya*. Moskva, 64 p. (in Russian)
5. Maslennikov E.I. (2016). Innovative economy: theoretical and practical aspects [Innovatsiina ekonomika: teoretychni ta praktychni aspekty]. Kherson: Grin D. S. Vol. 1, 854 p. (in Ukrainian)
6. Peredery K. (2015). How to build an economy of innovation in Ukraine [“Kak postroit’ v Ukraine ekonomiku innovatsiy”]. Available at: <https://delo.ua/business/kak-postroit-v-ukraine-ekonomiku-innovacij-295863> (accessed: 16 November 2019).
7. Pogorjelova T.O., Svichkar A.A. (2016). Doslidzhennja innovacijnyh pidhodiv do formuvannja kadrovogo potencialu [Investigation of innovative approaches to the formation of human resources]. *Visnyk Nacional'nogo tehnicnogo universytetu "Harkivs'kyj politehnicnij instytut" (ekonomichni nauky)*. *Zbirnyk naukovyh prac'*, no 47(1219), pp. 92–96. (in Ukrainian)
8. Tkachenko V. Sekret innovatsiinoho proryvu Pivdennoi Korei: dosvid dlja Ukrainy. Multymediina platforma inomovlennia Ukrainy Ukrinform [The secret of the breakthrough in South Korea: experience for Ukraine / Multimedia platform for Ukraine's inbound news Ukrinform]. Retrieved from: <https://www.ukrinform.ua/rubric-abroad/2184059-sekretinnovacijnogo-proryvu-pivdennoi-korei-dosvid-dlauraini.html> (accessed: 13 December 2019).
9. VISION 2025 Korea's Long-Term Plan for Science and Technology Development. Retrieved from: <https://www.unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/.../UNPAN008040.pdf> (accessed: 16 November 2019).
10. Ekonomichne divo za odne pokolinnya: Pivdenna Koreya – priklad dlya Ukrayini [One-generation economic miracle: South Korea is an example for Ukraine]. Retrieved from: <https://news.finance.ua/ua/news/-/400091/ekonomichne-dyvo-za-odne-pokolinnya-pivden-na-koreya-pryklad-dlya-ukrayiny> (accessed: 10 November 2019).
11. Stukalo N.V., Krasnikova N.O., Steblyanko I.O. (2018). «Zelena» ekonomika: vid globalnoi koncepcii do realii misceвого rozvitku [Green economy: from the global concept to the realities of local development]. Dnipro: DNU. (in Ukrainian)
12. Kolotyryna E.A. (2015) Osobennosti stanovleniya innovacionnoj sistemy Respubliki Koreya [Features of the establishment of the innovation system of the Republic of Korea]. *Vestnik Rossijskogo universiteta druzhby narodov*, pp. 96–104. (in Russian)

E-mail: vaiss@ukr.net